

A SMARAGD BÉKA

Hogy mire emlékszem, főfelügyelő úr?

Még nem volt teljesen sötét, amikor lejöttünk sétálni Pipivel, meg ennivaló után nézni. Kellemes idő volt, bár kicsit szemerkélt az eső. Összehúztam a kabátomat, mert befújta a szél. Jó, langyos, déli szél volt, korai szél, de mégis fáztunk. Egész nap fent a szobában! Nem jó az, áthül az ember s vacogni kezd.

Munkátlanok voltunk már hat hónapja. Nagy idő az, tessék elképzelni. Ezelőtt egy asztalosműhelyben dolgoztam, Pipi egy vasgyárban, az automatán. Nem, nem ismertük egymást. Ott kerültünk össze Szilvási néninél, az ágyakon. Tavasszal még csak hagyján az ilyesmi. De ősszel! Fázik az ember, meg éhes.

Hát mi is éhesek voltunk, maga talán sohasem volt éhes? A spárgát szorongattam, azt, amivel a nadrágom össze volt fűzve, nehogy leessék. Nyál futott a számba s kicsordult a szélén.

Egy ideig ácsorogtunk a kirakatok előtt, de elúntuk. Nem nekünk való. Szerencsére elállt az eső.

Azt mondta Pipi:

— Eredj csak, nézz be a Bundás bácsihoz.

De vállat vontam.

Bundás bácsinak vendéglője volt a sarkon. Szokott néha enni adni, ha lesegítjük a szódásüvegeket a kocsiról. Meg ha felgurítunk egy-két hordót a pineéből. De a felesége gyakran kergetett el minket, ha a kocsmakörül ögyelegtünk. Tetvesek, mondta, tetvesek, nem pusztulnak innen. Ilyenkor odébbálltunk s nyelvet öltöttünk feléje. Mit tehattünk egyebet?

— Nem megyek, mondtam, Bundás bácsi nincs idehaza. Elutazott tegnap Félegyházára. Valamit vásárol.

Egy ideig tünődve gondoltam a vonatra, ahol kellemes melegben ring az ember, de hamar elfelejtettem ezt is.

Icát a sarkon szedtük fel, ő is éhes volt. A haja kibomlott és sántított.

— Mi van veled, az anyád, mi van veled, — kiabált Pipi és elkapta.

— Üvegeserépbe léptem a dombon — mondta.

— És találtál valamit — kíváncsiskodott Pipi.

— Semmit — mondta Ica, mire belekaroltunk, kétoldalról.

— Szép vagy — mondtam neki, de nem is kívánlak. Csak enni kívánok, meg inni. Hosszan hallgattuk végig az utcákat. Most már egészen sötét volt, ragados sötét, piszkos.

— Mégiscsak be kéne menni egy kocsmába, legfeljebb elkapnak, ha nem tudsz fizetni — mondta Ica.

— Nekem elég volt a tolongásból — mondtam és megálltam. De ha te akarsz, hát eredj.

Nem mozdultak.

— Pipi — mondta Ica — hagyjuk itt ezt a vacak vagányt. Letört ipse ez, még kajálni sem mer.

Pipi rámnézett.

— Fogd be a szád. Rámordult a lányra.

Az meg felhúzta a vállát, kényeskedve.

— Ha nem akartok, nem jöttök, mondta.

Ellöktem, hogy a járdaszélre penderült.

— Eredj, te ringyó!

Nevetni kezdett, fejéhez kapta a kezét. Otthagytuk a járdaszélen.

Két lépés után valaki megfogta a kabátom.

— Várjatok — mondta.

Ica volt. Hátranyultam és leszakítottam a kezét a kabátomról.

— Hagyj a fenébe.

— Félek — mondta — félek egyedül. Vigyetek magatokkal.

Megfordultam. A hátam mögött állt, kicsit összegörnyedve, kibontott hajjal és szipogott. Ez olyan kedvessé tette, hogy majdnem elnevettem magam. Hátravetette lehulló fürtjét. Oldalról nézett rám, felfelé.

— Jöhetek?

Bólintottunk.

Akkorra már hidegebb volt, éreztem a bőrömön. Nem melegített a járás sem. Ica meg Pipi belémkapaszkodtak. Mentünk szóltanul.

A lábam elé néztem, igyekeztem nem gondolni semmire. Vagy maga tudna gondolkozni ilyenkor? Csak egy hurka járt az eszemben, semmi más. Egy darab véres hurka, amit a multkor adott a Bundás bácsi. Vagy az is lehet, hogy ilyent utoljára odahaza ettem gyerekkoromban? A fene tudja.

Fényes tárgy csillant meg a lábam alatt. Mintha szívendőfték volna — tudtam, hogy pénz. Egyszerre nyultunk utána Pipivel. Ne irigykedjék, húsz fillér volt.

Olyan izgatottak lettünk, hogy csak. Ezen a húsz filléren lehet valamit venni. A képzeletünkben különféle dolgok jelentek meg. Libák mélypirosra sülve, ropogós bőrrel a tetejükön, párolgó tálakban káposzta, füstölt oldalassal és a többi.

Sülttököt vettünk, egy jó nagy darabot. Pirosra sült, lisztes sülttök. Evett maga már sülttököt? Én mondom, hogy még nem, mert csak mi ettünk igazán, akkor este. Lassan kezdtünk hozzá, félve, hogy hamar elfogy. Óvatosan ízlelgettük; apró harapásokkal szaggattuk sárga belét. Átjárt a gyönyörűség. Vagy két utcasarkon át rágesáltuk, mint az egerek. Egy lámpa alatt álltunk meg, elnevettem magam. Pipi meg Ica fülig sárgák voltak. Ők ketten meg rajtam nevettek.

Jókedvünk lett. Látod, mondtam Icának, látod, te taknyos. Mindig akad valami. Már majdnem beledöglöttem az éhségbe.

Ica morgott, még mindig a tökhéjjat rágta.

Nem furesa ez, főfelügyelő úr? Hárman ettünk húsz fillérért. És mindjárt azután rettenetesen szomjasak lettünk.

Az akkor történt, amikor már Ica is eldobta a héjjat. Eleinte nem is éreztem semmit, csak egy vékony, könnyü kaparást a torkomban. Még kellemes is volt, mért számban, lelkemben egyaránt ott melegedett a tök íze. Aztán mindig lejjebb ment a gigámon a szűrés és köhögnöm kellett.

Éreztem, hogy eltűnik a kedves, meleg tők illata belőlem. Hát nem laktam jól?

— Szomjas vagyok — mondta Pipi —, szomjas, az anyját...

Meglepődve vettem észre, hogy én is ezt akartam mondani. Igen, persze, az a kis szúrás a torkomban... és Ica kijelentette, hogy szomjas.

Vizet ihattunk volna, amennyi belénkfér. A kocsnában mindenütt adnak vizet, még ki is öblítik a poharat. De melyikünknek kellett víz. Melyikünknek? Csak bort kívánt a torkom, jó finom erős bort, ami úgy csúszik le az ember torkán, mint a kígyó. S utána átfut a melegség a talpamtól fölfelé.

De bor nem volt. Mi meg csak mentünk, mentünk a nyúlós sötétben. Néha kitéptem a számat, hogy a levegővel próbáljam hűteni izzó nyelvdeklómet. Csak nem enyhült bennem ez a szomjuság.

Egyikünk sem szólt semmit. Végül Pipi azt mondta, a fenét, menjünk haza. Már én is erre gondoltam. Mit is keressünk az utcán...? Nem tudom hány óra lehetett, biztosan késő.

És akkor egyszerre erős, émelyítő borszag ütötte meg az orrunkat. Egyszerre kaptuk fel a fejünket, mintha oldalbavágtak volna. Erre a vezényszóra megálltunk. Mi ez?

Egy pincéből áradt a szag, ott álltunk előtte. Nem láttam de tudtam, hogy Pipi szemében kékes fény villan. Ica megrándította a kabátomat.

— Gyere... mondta... próbáljunk lemenni.

Pipi nem moccant. Láttam, a kabátja alatt kotorászik.

Egy kulcsot horgászott elő a zsebéből, egy sperhaknit.

— Ihol — mondta és lemutatott.

Megijedtem.

— Bolondok vagytok? Be akartok törni?

Ica kirántotta a kezét a karomból.

— Te egy rohadt gyáva fickó vagy, mondta a Hajas is.

— Mert nem akarok lebukni és nem akarok a toloncra kerülni a tetvek közé? — kérdeztem fojtottan.

— Mert szomjas vagy... kezdett hozzá a nő, de Pipi egy kézmozdulattal befogta a száját.

— Aki akar az jön. Én olyan szomjas vagyok... mondta, olyan szomjas.

Kérő lett a hangja, mintha a mamájától szeretne kicsalni valamit. Egyszerre egészen kisfiús lett, ahogy oldalra hajtott fejjel állt az ajtó előtt. Lenéztem a lépcsőkre, három kislépcső vezetett az ajtóig, pontosan olyan három kislépcső, mint valaha odahaza a lakásunk ajtajáig, amikor csak azon kellett leugranom, hogy anyámhoz érjek. Tíz éve nem gondoltam anyámra, szavamra nem gondoltam rá, és most ő jutott az eszembe, meg a faterom, akit lefejezett az ekszcender. S ahogy Pipi lehajtott fejjel itt állt előttem, magamat láttam, amint kérő és visító hanggal kérlelgetem a mamámat, hogy engedjen át Telegdiékhez játszani a gumilabdával, mert nekem csak rongyból volt.

Szomjas voltam, főfelügyelő úr, iszonyúan szomjas. Maga talán még sohasem kívánt bort?

Pipi mesteri módon nyitotta meg a zárat. Beléptünk.

Odabent koromsötét volt. Tapogatózva mentünk előre. Egyszerre

megpillantottuk egymást a fellobbanó fényben. Mulatságos figurák voltunk, tessék elhinni. Én, kezemben magasratartott gyufaszállal, Pipi meg Ica kinyújtott karral, hunyorgó tekintettel s kicsit ijedten is a hirtelen nappalban. De hamar megszoktuk. Pipi leeresztette a karját, Ica odalépett az egyik hordóhoz és felvett egy gyertyacsonkot. Meggyújtottuk. És emél az egyenletes fénynél értünk csak rá körülnézni, hogy hova is jutottunk. Hova jutottunk...!

Köröskörül hordók heverték, elnyult, tömzsi állatok. Mennyi hordó volt, úristen. Voltak kicsi kövér állatok, hatalmas, szétterülő testű óriások, közepes nagyságú vizilovak, s egész apró hordógyerekek, amelyek szerényen húzódtak a sarkokban, vagy a nagyok árnyékában. Tátott szájjal bámultunk. A gyertya homályos fényében elveszett a pince vége, a tulsó oldalt is alig láttuk s így úgy éreztük, hogy végnélküli terembe jutottunk, ahol egymásután állnak a hordók és seholsincs fal. Nem is mertünk moccanni jó ideig.

Ica nagyot sóhajtott, dermedtem.

Csak akkor vettem észre, hogy hol vagyunk. Hiszen ez egy borpince! Igen, ne tessék csodálkozni rajtam. Addig olyan volt, mintha furesa és ismeretlen kastélyba jutottunk volna, különös szörnyek és soha nem látott állatok közé. Lejöttünk a lépcsőn, mert iszonyuan szomjasak voltunk, s csak álltunk és álltunk és nem szóltunk egy szót sem ebben a könnyű fényben, de igazán akkor már nem voltam én szomjas, egyetlen kortyot sem akartam inni és Pipi azt mondta — most vedelni fogok.

Körülnézett, diadalmasan, mint aki valami nagyszerű dolgot fedezett fel és odalépett az első állathoz. Hatalmas emlős volt, szétterpeszkedő izmos testrészekkel s alatta egy apró folt fénylett. Milyen tisztátalan állat! Milyen nagyszerű állat!

— Ba-da-cso-nyi fe-hér — tagolta Pipi s esettintett hozzá a nyelvvel. Ez az — mondta.

Inni kezdtünk. Eleinte csak szörpöltük a finom italt, apró, hangos kortyokkal gurguláztuk le a torkunkon, végig ízelve, mint a szakértők. még meg is szagoltuk a sapkánkat, amelybe — más híjján — belecsorgattuk a drága nedüt. Az első kortyok úgy szaladtak le a torkunkon, mintha sok-sok év óta nem ittunk volna egyetlen egyet sem; olyan vékonyan, kedves simogatással, hogy nekem aznap másodszor a mutteromra kellett gondolnom, aki bekötötte a torkom, ha néha fájt. A második sorozat már gyorsabban esúszott, tulajdonképpen akkor már nem is gondoltam semmire, inkább csak magára az italra, erre a drága folyadékra, amely megszámlálatlan kortyokban zúdult a torkom mélységébe. Aztán Pipi arrébb ment két lépéssel és megszopott egy másik emlőt.

Piros — mondta és magasratartotta a sapkájában lévő bort, mintha üveg pohárban lenne s azt vizsgálná. Szeretem a piros bort, kesernyés. Már ő is odajött az emlőhöz, aláfeküdt és kortyolt, de nem ment vissza, bor, jó bor. Te is szereted a piros bort? — kérdezte Ica.

Ica csendben szopogatott és helyeslően bólintott. Leült a lépcső szélire és úgy ivott; azt, amit Pipi, meg én odahordtunk neki. Később letelepedett az állat lábánál.

— Micsoda komisz világ — mondta Pipi —, micsoda pocék élet. Itt ülök és bort iszok, amennyi belém fér és mégsem esinálhatok azt, ami nekem tetszik.

— Fel kéne fedezni azt a varázslatot — mondtam —, ami lehetővé tesz mindent. Szóval, hogy minden vágyam teljesüljön.

— Ha okos vagy, kitalárod — mondta Ica és végigfeküdt a padlón.

— Kelj fel, kelj fel, megfázol te dög — ordított Pipi.

Kicsit megijedtem. Hátha meghallja valaki...?

Idegességtelmelem kezdtek gyötörni, azt éreztem, hogy nem vagyok egyedül, valaki figyel és iszonyú botrány lesz az egészből. Mindenesetre jól húztam a sapkám mélyén lévő egriből és csettintettem. Ezt már nem veheti el senki tőlem.

— Csitt — mondtam Pipinek —, a fene beléd. Meghallja valaki és lebukunk.

— Ha lebukunk, hát lebukunk. Velem buksz te is — mondta Ica a földről.

Hej, ha nem lett volna olyan nehéz a lábam, felugrottam volna és úgy képenlegyintem azt a piszkos frankát, hogy sohasem felejtí el. Így rá se hederítettem.

Hanem az az előbbi gondolat nem hagyott nyugodtan. A hátam közepén mintha egy szúrós szemet éreztem volna, amely odatapad, nem megy le onnan, lát, de én nem látom. Megfordultam, a pince vége homályba veszett. És azt is úgy láttam, mint mikor nagyon közel emelek valamit a szememhez. Kicsit összefutott az egész, kettő lett egyből.

— Megugrattak Hortobágyon... dúdolta Pipi... hát én egyszer kitalálok az aranyat-tojő szamarat, majd meglássátok. Csak tudnám, hogy fogok hozzá...?

— Előbb végy egy szamarat — mondta Ica —, de ha lehet, inkább egy disznót. Annak legalább sonkája is van.

Elég nagy disznó vagy te is, akartam neki mondani, de a torkomra fagyott a szó. Kezemben meglötytyent a lé és térdemreömlött. Az egyik hatalmas állat mögött árnyékot láttam. Pipi is ült, én is ültem, Ica feküdt. Nem a mi árnyékunk volt. Hátra kellett volna fordulnom, de nagyon nehéz volt a mozdulat, inkább kiáltani szerettem volna, erőlködtem, hogy csak egy hang is jöjjön a torkomon. De nem sikerült.

— Nézd ezt a részeg vagányt — mondta Ica, aki rémült arcokra nézett. Nem válaszoltam, csak integettem. Hülyén pillantott fel, zavaros volt a szeme. Nem értette, hogy mit akarok.

Én meg babonázva meredtem a szemközi falra. Az ismeretlen fel-tápáskodott. És kijött a ketrecek mögül. Megnőtt a falon az árnyék. Ekkor már sikítottam egyet, inkább hördültem. Pipi is meg a nő is felkap-ták a fejüket.

— Ott... hörögtem... ott...

Megfordultunk, nehézkesen és imbolyogva. Akkorra én is hátrafordultam.

A homályból egy alak mászott elő. Olyan volt, mintha maga is ködből készült volna, — egészen átlátszó — s háta mögött látni lehetett a falat, vagyis a semmit. Testtelen volt, valami szellem, s rémült torkunkon megakadt s orrukta tódult a bor. Az ismeretlen tovább imbolygott, úgy látszott, mintha fején igazgatna valamit, talán kalapot vagy sapkát, s mintha dörmögött is volna hozzá, mélyen és haragosan; biztosra vet-tük, hogy minket fenyeget.

— Gyere — súgta oda Ica —, menjünk, menjünk, míg ideér.

Szerettem volna megmozdulni, de nagyon nehéz volt a lábam.

Pipi felállt és leült. Majdnem elnevettem magam, még ebben a keserű helyzetemben is.

Az árnyék még tovább szedelőzködött a hordó mögött. Egy fél pillanatra mulva kimászott. Lebujtunk a hordók mögé.

Csak a dörmögést hallottuk eleinte.

— Ki van itt — mondta a hang.

Nem válaszoltunk.

— Hát ha már fellármázott éjjel, legyen becsület benne és mondja, hogy én.

Pipi szólalt meg. Azt mondta:

— Én.

— Jó pofa vagy — morfondírozott a hang. — Én. Én. Mi az, hogy én? Ki az az én? Én is én vagyok, meg te is én vagy? Talán megmondanád, hogy ki vagy te én, ha azt akarod, hogy megmondjam: én ki vagyok, én. Nem tudtam jól hallok-e.

Pipi mindenestre bemutatkozott.

Most már felegyenesedtünk. Alacsony, szőrös arc jött ki a sötétből, először csak a szakállát láttuk, aztán a felkunkorodó bajuszát. A szemöldöke fehéren csillogott, a bajsza egyik fele fehér, a másik fekete volt. És a szakála szürke.

— Mi van bácsi — mondta Ica, aki máris magáhoztért.

Az öreg dörmögött.

— Hogy az istennyilába kerültök ide éjnek idején. Az ember már ide se bujhat, hogy ne zavarják. A ligetben fellöknek a zsaruk, a pincében a vagányok. A fene belétek, hogy nem tudtatok esendben vedelni.

— Csendben, nagyon esendben — duplázza Pipi.

— De mi a fenét kerestek itt — kérdezte az öreg és leült. A sapkáját a fenekére alá tette. Kilátszott ősz, göndör haja.

— Semmit — mondta Pipi —, semmit. Azaz hogy mégis. Valamit keresünk, ami mindent megcsinál nekünk. Hogy is magyarázzam... egy olyant, ami teljesíti a kívánságainkat.

A szellem felnézett és kifújta az orrát a földre.

— Ami teljesíti...?

— Azt — mondtam. — De lehetőleg azonnal. Mindjárt.

— Hát... — mondta az öreg — annál mi sem könnyebb. Aki megfogja a hordóban a smaragd békát, annak minden kívánsága teljesül.

— Ne hazudjon — mondta Ica —, vén marha. Honnan szedi ezt?

Az öreg megsemmisítő pillantást vetett Icéra.

— Aki nem hiszi, nem fogja megpróbálni. De nekem elhihetitek, mert én Tóbiás vagyok a jövőmondó. Én látom a jövőt s látlak beneteket is — azért nem vagyok dühös rátok, hogy kihalászatok a hordóból a smaragd békát. Tudjátok ti, mi az a smaragd béka? Nem közönséges nappali varangy, amely szembeköpi az embert és az megvakul. Béka, béka. Minden béka szeretne smaragd béka lenni, ahogy minden ember szeretne gazdag ember lenni és szegény marad. Ez a béka olyan béka, amelyik minden ezer esztendőben egyszer születik. Ez nem marhaság, ez így van, aki nem hiszi, nézzen a hordóba. A fenekén ott lapul a smaragd állat. Néha elugrik, de meg kell fogni. Ha persze itt ülök, sohasem fogjátok meg a smaragd békát, még akkor sem, ha az véletlenül egy hely-

ben marad. Az életét is meg kell fogni, különben elugrik. Egyszer fiatal-koromban találkoztam egy ilyen békával. Nyár volt és nagyon meleg. Igen jó kedvem volt, szeretkeztem és ettem, vándoroltam a földeken és pipaacs volt a számban. Egy kút mellett feküdtem és jött egy lány. Azt mondta, húzzak vizet. Én szerettem feküdni és szerettem nézni a futó felhőket az égen, a nap előtt. A felhőknek csodálatos formáik szoktak lenni, különösen júniusban a báránfelhőknek. Azt mondta az a lány, hogy húzzak vizet. Csunya volt és kissé idétlen. No, nem húztam. Erre felhúzta maga. És a vederben benne volt a smaragd béka. Akkor az a lány azt kívánta, hogy az életben sohasem legyen szerencsém. Hát nem is volt, bizony nem, sohasem. Ez a smaragd béka története. És be is teljesedett, csak nézettek meg. Mert mikor lehetett volna, nem nyúltam utána. Inkább a felhőket nézegettem. Nem mondom, az is csodaszép volt, csodaszép.

Elhallgatótt és mi is hallgattunk. Hátha mégis... gondoltam.

Ica szólt.

— Aztán ha tudja, hogy itt van, miért prédikál? Miért nem fogja meg maga?

Az öreg sóhajtott.

— Mert a smaragd békát egy életben csak egyszer lehet megfogni. Többé soha. Ebben a hordóban van — mondta —, én figyelmeztettelek benneteket. Kinyújtotta a kezét és az egyik hatalmas hordóra mutatott. Mereven és nehézkesen követtem a mozdulatát, félszemmél láttam, hogy Pipi feláll. Odalépett hozzám, de megbotlott a lábamban.

— Gyere — mondta —, gyere, meg kell próbálnunk. Lesz, ami lesz. Én belenézek.

Az öreg helyeselt.

— Én Tóbiás vagyok a jövendőmondó. Ha én mondom neked fiam, akkor tedd meg. Bár én is felhúztam volna azt a nyomorult vizet. Akkor nem itt tartanék. Ott a dugó. Vedd ki és nézz bele. Látni fogod a smaragd békát.

Feltápászkodtam, mert Pipi húzott.

— Gyere — mondta —, a ménkü csapjon belénk.

A szívemet hallottam dobolni, amíg a hordó felé mentünk. Keservesen zötyögött s mérgesen. Azt zakatolta, hogy hagyjam abba ezt a marhaságot. Pipi álla is idegesen rángatózott. Hogy mi lesz ebből? Azt én sem tudtam, se Pipi, se Ica, se Tóbiás bácsi. Tóbiás különben ott állt a hordó előtt még mindig kinyújtott karral, szinte kihegyezett mutatóujjal, félig hátradőlve, sapkáját balkezeiben forgatva. Jobb arcát megvilágította a halvány gyertyafény, amely egyre fogyott. S ezen az arcon egy különös és távoli mosolygás jelent meg.

Elértük a hordót nagynehezen, teknőkön, kádakon át bukácsolva.

— A dugót, a dugót — hallottuk vijjogva, távolról és tudtuk, hogy Tóbiás üvölt.

Pipi a hordó fölé hajolt és kirántotta a dugóját.

— Gyertyát — ordította vészajtóslóan. Ica!

Ica felugrott és újra leült.

Tóbiás elkapta a csonkot.

— Fogd — mondta és még mindig messziről mosolygott.

Kikaptam a kezéből és odaadtam Pipinek.

A lyuk fölé hajolt s szeme elé odarakta a gyertyát. Éreztem, ezek az utolsó pillanatok. Az eszem nem hitte el, hogy lehetséges a smaragd béka, de úgy éreztem, hogy most valami történni fog. Pipi arcát figyeltem, mikor változik rajta egy vonás. A ráncok elrendezését már kitűnően ismertem s bármikor meg tudtam állapítani, hang nélkül is, hogy Pipi örül-e vagy halálosan éhes, mérges-e, arcának három fővonásán, a többiek, az aprók, maguktól is elrendezkedtek az arcán.

Most a várakozás keresztjeit vették fel a ráncok, a feszült figyelemét s a halvány gyertyafényben ebben a pillanatban megváltoztak a vonalak. A szeme alatt húzódó ránc hirtelen felszaladt az orráig. A szájától a füle felé ugró vonal szétterült egészen a szeme és orra közé s az orra alatt tátongó vastag, kemény árok egyszerre eluralkodott az egész arcon, átmetszette az összes többi vonalakat s a félarca váratlan és hirtelen meglepetés, iszonyú izgalom és mérhetetlen esodálkozás kérdőjele lett.

Szó nélkül is megértettem; látta a smaragd békát.

De ebben a percben már fel is ordított.

— Itt van a béka!

Ica felugrott és elterült, de estében is sikított, bennem tövestül kifordult a világ, mély, nehéz hányingerem támadt, lélekzenem kellett, nehogy torkomra szaladjon az izgalom.

— Gyere ide — suttogta Pipi és most olyan sápadt volt, mint egy hulla. Gyere ide és nézz bele. Ott van a fenekén a béka.

Odaléptem a hordóhoz.

Először csak a bor sárgás, zöldes csillogását láttam, mint áthatolhatatlan ködöt; vékony hullámozás kelt rajta. ide-oda imbolygott, de amint szemem kissé jobban hozzászokott a zöldes-sárga hullámokhoz, lassan-lassan tisztulni kezdett a fenék s lassan előtűnt egy furcsa gomolyag. Eleinte nem láttam semmit, de elült a hullám s akkor már jól ki lehetett látni a lába, a feje, a szemei s a bőre, amely zöldes-kék villódzással kápráztatta a szememet. Ott volt a béka alul, világosan láttam és tessék elhinni, alig éreztem örömet. Inkább izgalmat és megfoghatatlan félelmet, olyant, amilyent akkor éreztem, amikor villamosról kellett leugranom menet közben. Mintha azt éreztem volna, hogy hamarosan meghalok. Szomorú lettem.

— No — kíváncsiskodott Ica —, no látsz valamit?

— Látom — mondtam —, látom a békát.

Tóbiás felujjongott.

— Ugye mondtam, ugye mondtá, ugye mondtam? És körüljárta Ica.

— Vén számár — morogta Ica —, nem szégyenli.

Csak Pipi nem figyelt a játékra. Ellökött a hordótól.

— Meg kell fogni — mondtá —, de hogyan? Még egyszer belezéret. Ott van még — jelentette —, milyen gyönyörű. Most már mindenünk lesz.

Megállt s vakarta a fejét.

Ica szólt rá.

— Te szerenesétlen, így akarod megfogni? Nyisd meg alul a csapot, s ha kifolyt, elkaphatod a frakkját.

Pipi kirántotta alul a dugót.

Megijedtem, de az izgalom akkor már engem is hatalmába kerített.

Hátha... gondoltam... hátha mégis? Lehet, hogy mégis történik valami? A bor gyorsan kezdett kifolyni a csapon. Először vékony sugárban, de Pipi meglazította a csap tartóját. Akkor ömleni kezdett, freskendezve, mint a vízesés. Babonázva néztük.

Tóbiás felült a hordóra és onnan pislogott. Világért se nézett volna bele, mert azt mondta, hogyha mégegyszer látja a smaragd békát, meghal. Csak akkor szabad volt megnézni, amikor már valaki megfogta. A bor ömlött, apró patakokban folyt már végig a pincén, tálak, ládák, hordók közt. Egyszerre kiürült. Láttuk, hogy alig eseregdedik már, aztán elül. Egy-két csepp hullott még.

Kezdtük szétverni a hordót, egy bordáját beütöttük. De a béka nem volt benne.

— Igyunk — mondta Tóbiás —, benne lesz a másikban.

— Igyunk — mondta Pipi —, hogy benne legyen a másikban.

— Átugrott — mondta Tóbiás —, átugrott. Utána kell menni.

Pipi kiverte az egyik hordó dugóját és belenézett.

— Ide bújt az átkozott — mondta és máris engedte kifelé a bort. Ica feltápáskodott. Egy másikhoz ment és belenézett.

— Itt van! — kiáltotta — itt van, nem abban.

— Mit látsz — kiáltottam rá —, disznó, be ne csapj!

— Nem — mondta egészen halkán. — Szép, kékes-zöld bőre van és a szemei egészen zöldek.

Pipi odaugrott.

— A dugót — kiáltotta Tóbiás —, a dugót, verd ki a szájából.

Folyt a vörösbor, patakozott, esörgedezett. Hallani lehetett a suhogását. Tóbiás alátartotta a sapkáját.

— Itt fogjuk meg a békát — mondta — és gazdagok leszünk. Adtok nekem, ugye adtok, nem hagyjátok cserben szegény Tóbiást, aki nektek elmondta a békát? Sopánkodott és leült a földre.

Nehéz volt a fejem, alig bírtam fenntartani.

Pipi megnyitott egy másik hordót.

— Megelőzőm, nehogy ide ugorjon.

Ivott. Ott ült a hordó szájánál és nézte, hogyan frösköl rá a bor.

— Végre — mondta Ica —, fürdök a borban. Ettől leszek nagyon szép. — Odatartotta a fejét a csap alá és prüszkölt.

— A lábad is, te dög — kiabálta Pipi, aztán halkabban — hadd legyen szép, formás lábad.

— Tóbiásnak lecsuklott a feje.

Odaugrottam és felráztam.

— Tóbiás! — kiabáltam rá — hol a béka?

Pipi válaszolt helyette.

— Ebben a hordóban. — És megesapolt egy újabbat.

Ica feje lekókkadt, esapzottan, nedvesen a ráfolyt bortól. Pipi kezében varázspálcává változott a dugó, azzal hadonászott, de leült és úgy folytatta.

— Nehéz a fejem — mondta —, azt hiszem, rosszul érzem magam. Fogd meg te a békát.

De nekem is le kellett ülnöm. Lassan, majd mindig gyorsabban forogni kezdett a világ, a hordók, a tálak, Tóbiás szakálla megnyúlt, hosszú fonal lett belőle, amely átért a derekamon és megcsiklandozta a talpamat.

Pipi előrenyujtott fejével horkolt, Ica fel-felrezzent, amikor a nyakába ömlő bor végigszaladt a hátán.

A csapok nyitva voltak — zuhogott, ömlött ki a bor, nehéz, émeletlyítő illat szállt az agyamra s minden nagyon ködös volt. Annyit láttam, hogy Pipi elnyúlt teste mellé lehull Tóbiás és mellém odatesik Ica s engem is lekényszerít a köd a földre; még azt is éreztem, hogy a bor hideg tapintással elfolyik a fejem felett.

Másra nem emlékszem, főfelügyelő úr.

ACZÉL TAMÁS

RÓMAI RABLÁS

Cs. Szabó Lászlónak

*Nyugatot, keletet, elevenet, holtat
durván vagy szelíden kiraboltak
a latinok.*

*Piramisok
és obeliszkek
költöztek, szöktek
a Földközi-tengeren át.
Idementette kincse javát
nyiltan vagy titkon
Hellas, Egyiptom.*

*S az istenek vesztén
vidult a keresztény.
Rómát, a régít,
még élve félig,
földbe temették
s rabolt a kegyesség.
Láttad-e, mondd,
a Pantheont?
Teteje vaksim pislogat:
a bronzlapokat
elvitte a pápa
Szent Péter templomába.*